

Länsstyrelsen Dalarna
Jakob Ebner
Direktnr. +46 10 22 50 372
Mobilnr. +46 70 677 18 79
JAKOB.EBNER@LANSSTYRELSEN.SE

Regionrådet for Fjellregionen
Rune Jørgensen
Direktenr +47 95 11 05 77
Rune.jorgensen@hedmark.org

Projektplan:

Scandinavian Heartland – Business improvement

Bakgrund

Scandinavian Heartland är ett samarbete mellan Fjellregionen i Norge och kommunerna i norra Dalarna i Sverige för att öka sysselsättningen och inflyttning i Heartland-regionen. Samarbetet har inletts 2007 och sedan dess har flera interreg-projekt framgångsrikt arbetat för att föra regionens aktörer närmare tillsammans och skapa utvecklingsmodeller tillsammans. Senast har samarbetet handlat om att utveckla småskaliga turistföretag och över 100 produkter har genom projektet blivit bokningsbara och flera nätverk är etablerat. Projektet har lyckats med att nå ut till många olika grupper av företagare och samarbetat med lika stor andel kvinnliga och manliga företagare samt ett 20-tal företag som har utländsk bakgrund. Det har visat sig att utmaningar på båda sidan av gränsen är mycket lika med gleshet, en vacker natur, en stark turistnäring och ett aktivt näringsliv som gemensamma tillgångar. Avflyttning, en åldrande befolkning och ett behov att skapa nya arbetstillfällen är utmaningar som området står inför och det gemensamma svaret är ökat näringslivsutveckling, högre attraktionskraft, bättre infrastruktur och kompetensutveckling.

Detta projekt kommer att bidra genom att öka internationaliseringen av företagen, nyttja potentialen bland flyktingar och livsstilmigranter och öka samverkan mellan näringsliv och offentlig sektor.

Dalarna:

Dalarna har under de senaste tjugo åren haft en sysselsättningsutveckling som varit något svagare än jämförbara regioner. Enligt en rapport från 2013 «Så förändras Dalarnas näringsliv» har bruttoregionalprodukten – det samlade värdet av alla varor och tjänster som produceras i regionen – utvecklats positivt under de senaste 20 åren men dock i långsammare takt än Sverige som helhet. Dalarnas näringsliv har inte återhämtat sig lika bra som jämförbara regioner efter den senaste lågkonjunkturen 2008-2009, utveckling av tjänstesektorn har inte kompensert för effektiviseringen i industrin och Falun-Borlänge-regionen dominerar näringslivet i Dalarna. Även befolkningsutvecklingen i länet är tvådelad. Senaste statistik (SCB 2013) visar på en arbetslöshet är något under rikssnitt och en stabil befolkningsmängd. Dock är andelen åldrande

befolkningen høgst i Sverige och det är den utomeuropeiska invandring som står för att befolkningen inte minskar. Inom länet gynnas storstadsregionen Falun-Borlänge och kommuner utanför har svært att behålla sin arbeidskraft. Många företag i glesbygdsområden og på småorter har svært att rekruttere kvalifiserat arbeidskraft og att nyttje de innovasjonsstrategier som gjøres i storstadsregionen.

I den regionala strategien for tillvæxt og attraktivitet, den så kallade Dalastrategien 2014 – 2020 lyfts fire valg for att møte disse utfordringer:

- Kompetensforsyning og økt arbeidskraftsutbud
- Innovative miljøer og entreprenørskap
- Tilgjengelighet og infrastruktur
- Livskvalitet og attraktivitet

Prosjektets innsatser avser framforaltt valget ”innovative miljøer og entreprenørskap” der innsatser for økt kunnskapsbasert foretagende, flere støttestrukturer for nye og befintlige foretag som vill vækx, bättre samarbeide mellom offentlig sektor og næringsliv og en bättre kobling mellom foretag og innovasjons- og kunnskapscentra foreslås.

Fjellregionen

Situasjonen i Fjellregionen er på mange områder den samme som i Dalarna. Tynset og R ros kommuner er regionsentre for de åtte kommunene i Fjellregionen beliggende i to fylkeskommuner, Hedmark og S r-Tr ndelag. Mens Tynset har en meget sterk posisjon som handelssentrum for et geografisk stort omland, har R ros et sterkere innslag av industrivirksomhet og status som verdensarv-sted.

De seks andre kommunene i regionen, Rendalen, Alvdal, Folldal, Tolga, Os og Holtålen, har på hver sin m te andre kvaliteter som utfyller bildet i det som i stadig sterkere grad oppleves som en bo- og arbeidsregion med stor intern pendling.

Regionrådet for Fjellregionen, som er samarbeidsorganet for kommunene og fylkeskommunene, gjennomførte i 2014 «Samfunnsanalyse av Fjellregionen». I oppsummeringen heter det: Fjellregionen kan på mange måter sies å være et «annerledesregion». På tross av en negativ befolkningsutvikling, har Fjellregionen klart å gå imot en rekke av de negative trendene som påvirker innlandsregioner, og regioner som ligger utenfor bysentra. Noen viktige punkter:

- Fjellregionen har et relativt høyt utdanningsnivå, og lite frafall i videregående opplæring.
- Det er en meget lav arbeidsledighet i regionen og sysselsettingsgraden er høy. Det eneste unntaket er at sysselsettingsgraden kunne ha vært høyere hos ikke-vestlige innvandrere.
- N ringslivet scorer bra på innovasjon, men ikke for det internasjonale markedet.
- Fjellregionen er i stor grad en integrert bo- og arbeidsmarkedsregion, med netto innpendling til Tynset og Røros.
- Det er et utstrakt samarbeid i regionen, med om lag 70 samarbeidsordninger og rundt 35 pågående utviklingsprosjekter
- R ros vokser som et handelssenter i regionen, mens handelen i de andre kommunene i regionen har holdt seg stabil over tid. Mye av forklaringen for veksten blir gitt i at R ros har klart å utnytte hyttemarkedet til egen fordel, mens dette i stor grad er et uutnyttet potensiale i flere av de andre kommunene.
- Det er et stort behov for arbeidskraft i fremtiden, spesielt innenfor helse- og omsorgsykker, som bare i noen grad kan dekkes opp av regionens studenter.

Kommunene har samlet seg om en Strategisk plan med følgende hovedinnsatsområder:

- Næringsutvikling
- Rekruttering

- Kompetanseutvikling
- Kultur og idrett
- Infrastruktur
- Helse

Bærekraftige og miljøvennlige løsninger skal prege tiltak som iverksettes på alle hovedinnsatsområder

Syfte

Gjennom prosjektet «Scandinavian Heartland – Business Improvement» vill vi samarbeide kring att skapa nya möjligheter till inflyttning och sysselsättning. Prosjektet vill utveckla och nyttja gränsregionala samlade resurser för att stötta företag och kommuner i sitt innovationsarbete och skapa tillväxt genom flerkulturell samverkan med livsstilmigranter och flyktingar. Det huvudsakliga gränsregionala mervärdet ligger i utbytet av innovationsmetoder.

Metoder

Vi vill använda metoder som har utvecklats under de senaste åren i antingen Sverige eller Norge, har passerat pilotstadiet och varit framgångsrika men inte nådd spridning i projektområdet. Genom att ta tillvara och anpassa metoder som utvecklats i det andra landet och genom att hjälpa åt med implementeringen får vi tillgång till de senaste och bästa metoderna, sparar utvecklingstiden och skapar en kritiska massa för erfarenhetsutbyte som ger ökade möjligheter för vidareutveckling och spridning.

Arbetspakket

Projektet är uppdelat i arbetspaket. Varje arbetspaket drivs av en befintlig näringslivs- eller forskningsinstitution som ansvarar för utförandet och spridning. Därmed finns en god grund för att metoderna lever vidare efter projektets slut och för att forsknings- och utvecklingsinstitutioner lär känna varandra över gränsen och etablera nya samarbeten.

Arbetspaketen är:

- Partnerskap för kunskapsöverföring (Metod: Competence Transfer Partnership - utvecklat i Sverige)
- Skräddarsydd massproduktion (Metod: Mass customization – utvecklat i Norge)
- Business Improvement District (BID – gemensam utveckling med inspiration från Skottland)
- Flerkulturell verdiskapning (Gemensam utveckling med inspiration från Drammen)
- Tidig dialog i upphandling (Program för Leverantörsutveckling – utvecklat i Norge)
- Next Generation – kunskapsspridning, kommunikation och metodutbyte

40 företag inom olika branscher, 12 utvecklingsorganisationer och 16 kommuner kommer att delta i metodutvecklingsarbetet. Målet är att projektets aktiviteter når lika många kvinnliga och manliga företagare.

Vem riktar sig projektet till?

Målgruppen är:

- Företag inom tillverknings- och upplevelseindustrin
- Fastighetsägare, butiksägare, företagare och andre med utländsk bakgrund som kan skapa nye virksomheter
- Kommuner, forsknings- och utvecklingsorganisationer.

När ska projektet genomföras?

1 maj 2015 – 30 april 2018

Vilket är det geografiska verksamhetsområdet?

Verksamheten kommer att koncentreras till Fjellregionen, inkl. Engerdal och Stor Elvdal i Norge och norra delen av Dalarna i Sverige. Även kommuner från resten av Hedmarks fylke och från södra delen av Dalarna och från Värmland kommer att få möjlighet att ansluta sig till projektet om intresse finns. Foreløpige sonderinger viser at det er interesse for å delta i flere av arbeidspakkene i et større geografisk område.

Projektledning och administration

Regionrådet for Fjellregionen och Länsstyrelsen Dalarna är huvudsökande med ansvar för projektets genomförande, budget och redovisning. Tillsammans med representanter från Sør-Trøndelag fylkeskommune och Hedmark Fylkeskommune bildas en styrgrupp som har ansvar för budget och delbudgetar, godkänner genomförandeplanen och prioriteringar för projektet och drar lärdomar av uppföljning och utvärdering av projektet. På svensk sida kommer en representant från Region Dalarna att antingen ingå i styrgruppen eller följa projektet på nära håll för att förankra resultaten i länets tillväxtarbete. Styrgruppen träffas 1 gång per år och har videomöten vid behov.

Projektet leds av en svensk projektledare och en koordinator på norsk sida. Varje insatsområde har en delprojektledare som ansvarar för genomförande av uppgifterna specificerade i genomförandeplanen. Delprojektledarna rekryteras från de organisationer som deltar i projektet och har hög specialkompetens inom insatsområdet. Kommunikationsdelen kommer att skötas av delprojektledare med mediakunskap. En delegationsordning upprättas i början av projekttiden där ansvarsfördelningen klargörs i detalj.

En referensgrupp med representanter från deltagande kommuner och organisationer bildas som stöd till projektledningen. Eftersom projektet har många insatsområden och många deltagande organisationer och medfinansiärer kommer referensgruppen att delas upp i temagrupper som träffas fysiskt två gånger per år varav en gång tillsammans med styrgruppen.

Aktörer inom näringslivet, forskning och utveckling såsom SINTEF, IUC-Dalarna, Högskolan Dalarna, Science Park Falun-Borlänge, Teknikdalen, Rörosregionen Næringshage, Upphandlingsdialog Dalarna, Centrum för vuxenläring i Fjellregionen, Program för leverantörsutveckling (no), BID-sweden, Svenska Stadtskärnor, Samarkand AB och deltagande kommuner kommer att få sentrale roller i flere av prosjektets delinsatser. Samarbeidet reguleres i avtaler som kommer att utarbetas med de organisationer som ansvarar för genomförandet av ett delprojekt.

Vad är projektets huvudsakliga mål?

- Stärka konkurrenskraft och innovationsklimat hos företag i Dalarna och Fjellregionen. Dette skal skje ved at næringslivet får tilgang til nye og innovative metoder i samarbeid med forsknings- og utviklingsmiljøer på tvers av landegrensen. 3 av 5 testade metoder kommer att vara så framgångsrika att de tillämpas i projektområdet av näringslivsaktörer och kommuner efter projektets slut.
- Stärka banden mellan forsknings- och kunskapsmiljøer i Dalarna, Hedmark och Trondheim och andre kunsskapsentre nasjonalt og internasjonalt. Dette skal skje gjennom workshops og partnerskap mellom institusjoner i begge landene. Minst ett gränsregionalt samarbete mellan kunskapsmiljöerna är etablerat och fungerar av egen kraft efter projektets slut.
- Koppla samman forskningsmiljøer med företag, kommuner och näringslivsätverk. Minst 40 företag, kommuner och näringslivsaktörer kommer att delta i forsknings- och utvecklings satsningar.
- Legge grunnlag for at minst tre grenseregionale samarbeid fortsetter etter prosjektperioden.

Forsknings og utvecklingsmiljøer som deltar i projektet är: SINTEF, IUC-Dalarna, Högskolan Dalarna, Science Park Falun-Borlänge, Rösosregionen Näringshage, Upphandlingsdialog Dalarna, Regionrådet for Fjellregionen, Center för vuxenläring i Fjellregionen, Program för leverantörsutveckling (no), BID-sweden, Svenska Stadtskärnor, Samarkand AB. Det kan være aktuelt å samarbeide med flere miljøer på begge sider av grensen.

Vad är projektets förväntade effekter?

Flere arbeidsplasser og innbyggere både i Dalarna og Fjellregionen, eventuelt i flere kommuner i Hedmark og Värmland.

Sterkere og levende lokalsamfunn, som gjør kommunene bedre i stand til å levere gode tjenestetilbud.

Større optimisme og framtidstro i næringslivet.

Bedre samarbeid mellom det offentlige, næringslivet og ideelle organisasjoner.

Vad är projektets förväntade resultat?

Aktivitet	Utförare	Resultat
Skräddarsydd massproduktion	Rösosregionen Näringshage, IUC-Dalarna Mentor: SINTEF	4 företag testar och blir multiplikatorer 1 gränsregional samarbete mellan forsknings- och utvecklingsinstitusjoner är igång Etablering av metoden i Dalarna är igång 1 gränsregional företagsssamling
Partnerskap för kunskapsöverföring (KTP)	Högskolan Dalarna, SINTEF, Rösosregionen Näringshage Mentor: Högskolan Dalarna	Uppstart av KTP-center Sverige Test KTP-target «personer med utländsk bakgrund» Etablering av KTP-metoden i Fjellregionen är igång 2 företag testar och blir multiplikatorer 1 gränsregional företagsssamling 1 gränsregional samarbete mellan forsknings- och utvecklingsinstitusjoner har startats
BID – Business Improvement Distrikt	Kommuner, BID-grupper, Länsstyrelsen Dalarna, Regionrådet	5 kommuner genomför pre-BID processer 2 formella BID-samarbeten mellan företag og kommuner etablerade

	Fjellregionen Mentor: BID-Scotland, BID-Sweden, Svenska Stadskärnor	2 regionala BID-samordningscentra etablerade 2 gränsregionala workshop/resor genomförda
Flerkulturell verdiskapning	Stiftelsen Teknikdalen, Länsstyrelsen Dalarna, Senter för vuxenläring Högskolan Dalarna, Östlandsforsk, Samarkand AB	2 centra för flerkulturell verdiskapning är igång 30 företagare med utländsk bakgrund deltar i utvecklingsprocesser 4 kommuner arbetar med support av livsstilsföretag 2 gränsregionala workshop/resor
Tidig Dialog i upphandling	Näringsapparaten i Fjellregionen, Upphandlingsdialog Dalarna/Länsstyrelsen Dalarna Mentor: Nat program för leverantörsutveckling (no), Konkurrensverket (se)	Metod för tidig dialog vid upphandling testat på 5 upphandlingar i Dalarna och Fjellregionen 1 gränsregionalt organisationsarbete etablerat 2 gränsregionala workshop eller leverantörsmässor
Next Generation - Kommunikation	Regionrådet Fjellregionen, Länsstyrelsen Dalarna	2 nya metoder värderas för framtida användning 1 gränsregional innovationsseminarium tillsammans med andra projekt i Interreg-programområdet 1 nätverk av intressenter finns Projektet kommuniceras av utförarorganisationer 20 artiklar i regionala/nationella media 7 nyhetsbrev 1 utvärdering av genomförda metoder En informationstjänst på deltid 2 studieresor utanför Skandinavien (BID, Mångkultur)
Övergripande projektsamordning	Regionrådet Fjellregionen, Länsstyrelsen Dalarna,	Projektplanering och projektkoordination, avtalsskrivningar och upphandlingar Projektredovisning Ekonomiadministration på deltid

Motivera projektet

• Ökat näringslivsutveckling

De strategiska utvecklingsplaner som har tagits fram för Fjellregionen och Dalarna visar en samstämmig bild av vilka satsningar som behöver göras för att göra regionen attraktivt för besökare, boende och näringsliv: Det är satsningar på näringslivsutveckling och innovation, attraktionskraft, infrastruktur och kompetensutveckling som behövs för att få fler att bo och verka i regionen. Projektet kommer att bidra till att modernisera företagslivet genom att öka företagets konkurrenskraft på den internationella marknaden och ta tillvara potentialen bland flyktingar och livsstilsflyktingar för att öka tillväxttakten. Andra insatser i projektet kommer att stärka företagslivet genom att öka samarbetet mellan näringsliv och offentlig sektor, t.ex. inom upphandling och inom BID.

- *Resultat av förstudier*

I ett tidigare interreg-projekt «Scandinavian Heartland – Next Generation», har vi haft möjlighet att kartlägga behov av livsstilsföretag/livsstilsetablerare. Slutsatserna av rapport ”Livsstilsföretag med utländsk bakgrund i Dalarna” och ”Livsstilsetablerare med utländsk bakgrund i Fjellregionen” ligger till grund för insatsen ”flerkulturell verdiskapning” i detta projekt (se bilaga till projektplan).

På samma sätt har vi i förra projektet, med stort deltagande av kommunerna, utvärderat möjligheterna för att använda BID-metoden för att effektivisera samarbetet mellan kommun och näringsliv. Vi har funnit ett stort intresse bland företagare och kommuner att arbeta vidare med metoden och nu vill vi ta nästa steg och testa modellen i praktiken (se bilaga till projektplan).

- *Ökade FoU-investeringar*

Två av projektets arbetsområden arbetar med att öka företagets förmåga att utveckla nya produkter i nära samarbete med akademien. Akademier och kunskapscentra kommer att hjälpa företagen i olika branscher att utveckla nya produkter (KTP, skräddarsydd massproduktion) och i ytterligare två insatsområden arbetar kunskapscentra tillsammans med kommuner för att utveckla nya modeller för samarbete med företagen (BID, tidig dialog i upphandling).

- *Gränsregional samverkan leder till bättre och snabbare innovationsprocesser:*

Projektets aktiviteter kommer att leda till nya gränsregionala samarbeten mellan utvecklingscentra och organisationer. Genom det gränsregionala samarbetet introduceras nya sätt att koppla forskning till företag och kommuner.

Projektet arbetar i norra Dalarna och Fjellregionen, långt från innovationscentra. Genom projektets insatser sprids nya innovationssystem snabbare till dessa områden och företagsidéer kommer att kunna förverkligas snabbare trots företagets perifera läge.

- *Projektet drivs av näringslivet:*

Projektets arbetsinsatser utförs av aktörer kopplade till näringslivet. Det garanterar det fortsatta verksamheten efter projektets slut. Kommunens näringslivskontor och de regionala utvecklingscentra för näringslivet ser ett behov av projektets insatser och har uttryckt ett starkt stöd för projektet, vilket bekräftas av det stora antalet kommuner och organisationer som är medfinansierare.

- *Integrationsdriven tillväxt främjas:*

Projektets insats för näringsutveckling genom personer med utländsk bakgrund riktas till flera målgrupper, (livsstilsföretagare, flyktingar män, flyktingar kvinnor) och kommer därför att kraftfullt medverka till integration av nyanlända, bidra till att minska de demografiska utmaningarna i projektområdet och skapa nya arbetstillfällen. Projektets koppling till forskning och till pågående förstudier inom området gör att insatserna vilar på vetenskaplig grund.

Gränsregionalt mervärde

Prosjektet bidrar till å skape grenseregional merværdi både gjennom å redusere grensens barriereeffekter og gjennom å utnytte og utvikle grenseregionens samlede territorielle kapital/ressurser. Hver for seg har områdene for få innbygere og virksomheter til å kunne ha en kritisk masse.

Det huvudsakliga gränsregionala merværdet ligger i utbyttet av innovasjonsmetoder. Det leder till att utvecklingstiden kortas och att projektområdet ligger i framkant med att implementera nya metoder. En del av metoderna är unika för respektive land och utan det gränsregionala samarbetet gör det möjligt att vi kan vara först att implementera dessa i områden som annars ligger långt från innovationscentren .

Prosjektet har videre grenseregional merværdi utover den økonomisk-teknologiske dimensjonen i det at arbeidspakkene flerkulturell verdiskapning og KTP, spesielt med ”KTP- target: utenlandske studenter” bidrar til å bygge entreprenørskapskultur og sosial infrastruktur. Dette bidrar til å utvikle og utnytte grenseregionens ressurser langs dimensjonen for samfunnsøkonomisk utjevning og samarbeid.

Att stärker den økonomiska utvecklingen i perifera regioner, som arbetar hård för att attrahera arbetskraft och minska utflyttningen är en annan effekt av det gränsregionala arbetet. Fjellregionen och norra Dalarna står inför liknande utmaningar och samarbeidet mellom kommuner og institusjoner over gränsen gör det möjligt att anpassa innovasjonsprocesser till de unika förhållanden som gäller mindre kommuner i perifera regioner.

Prosjektet kommer att bidra till att företagen kommer att ha bättre koll på vad som händer tvärs över gränsen. Norge är tillsammans med Tyskland Sveriges största handelspartner och vi har erfaringer från tidligere att kunskaper om varandra är bristfälliga. Gränsregionala utbildningar og företagsmässor kommer att ge tillfälle att öka kännedomen om varandra og leda till nya affärer.

Genom projektet kommer det att uppstå nya samarbeten. Vi vet från tidligere projekt att det tar tid att etablera samarbeten på institutionell nivå og vårt mål är att vi initiera åtminstone ett sådant samarbeide mellom utviklingsinstitusjoner. Det kan dock krävas ytterligere insatser efter projektets slut för befästa detta samarbeide.

Samarbeidet bidrar til å skape grensekryssende strukturer som bidrar til å øke den grenseregionale merværdien ved å bygge ned grensens barriereeffekt langs den urbane/institusjonelle dimensjonen. Dette skjer gjennom at man bygger nettverk mellom byer og tettsteder, og åpner arbeidsmarkeder på tvers av grensen

Vår satsning på gemensam kunskapsinhämtning og coaching från tredje land är ett led i att stärker den gemensamma opplevelsen og föra institusjoner nærmere varandra. Genom att profilera sig tillsammans mot utlandet stärker vi bilden av en gemensam utviklingsregion både utåt og inåt mot deltagande kommuner og institusjoner. Gemensamma utmaningar svetsar samman !

Prosjektets mål att förnya företagen og kommunerna med metoder hämtat från andra sidan gränsen kommer att ge en stark igenkänning tvärs över gränsen av den modernisering som pågår. Detta kommer att föra regionerna nærmere varandra og förstärka det samarbeide på politisk og organisatorisk nivå som har grundlagts i tidligere projekt. Ökat kännedom om varandras styrkor og svagheter har i tidligere projekt ledd till nya gemensamma initiativ, t.ex. inom energieffektivt byggande. Detta projekt kommer att ge nya impulser om företagsutveckling, kompetensförsörjning og att se möjligheter med invandring som vi inte hade gjort utan ett gränsregionalt samarbeide.

Samband med övriga insatser

KTP: Ett pilotprojekt har genomförts och har utvärderats av Tillväxtverket. Nu söker Högskolan Dalarna regionala och nationella medel för att genomföra KTP-projekt i större skala. Det som saknas inför en större satsning är dock etablering av ett KTP-center som kan samordna KTP-program över ett större geografisk område, involvera Högskolor över hela landet, även i Norge och göra metoden känt bland företagen. Projektet vill bidra till bildande av ett KTP-center, till spridning till Norge och till uttestning av «KTP-target - utländska studenter» som projektet vill göra en pilot på. På norsk sida finns ingen KTP-verksamhet. Men i Fjellregionen finnes en ordning med traineer, som kan dra nytte av denne metoden i sitt arbeid for videre utvikling. Fjelltrainee-ordningen innebærer at nyutdannede får arbeidserfaring fra flere virksomheter, og Regionrådet for Fjellregionen har en slik trainee i dag.

Skräddarsydd Massproduktion: SINTEF är inne i sitt sista år på pilotprojektet i Röros, og det planlegges at flere bedrifter i andre kommuner på norsk side kan lære av erfaringene og delta i et nytt program. Ett system för att sprida metoden och stödfunktionen över hela Norge finns inte och det är osäkert hur processen fortsätter. Inom projektet kommer vi att testa KTP-metoden för skräddarsydd massproduktion som en tänkbar spridningsmetod. I Sverige är metoden än så länge okänd.

BID: På nationell nivå har ett samarbete mellan Fastighetsägarna i Sverige, Svenska Stadtskärnor, Visita och Svensk Handel initierats för att skapa en BID-sweden organisation men det saknas i dagsläge en metod anpassad till Skandinavien. Länsstyrelsen Dalarna, Region Dalarna, Länsstyrelsen Värmland och Region Västra Götaland delta i denna process och vill utveckla en metoden. Projektet bidrar med sina piloter till framtagning av ett nationellt koncept för BID. I Norge samarbetar projektet med Norsk Sentrumutveckling kring framtagning av ett koncept.

Mångkulturell Verdiskapning: Processer för att skapa centrumfunktioner har initierats i Dalarna och Fjellregionen men aktiviteterna är mest på idestadiet. Projektet kommer att bidra med stöd, och kompetens till utvecklingsarbetet. Det gränsregionala utbytet kommer att bli mycket värdefullt.

Tidig dialog i upphandling: Programmet kommer att lanseras i Hedmark under 2015. I Dalarna kommer Konkurrensverket och Sveriges Kommuner och Landsting under 2015 starta piloter i fem kommuner för att samla erfarenheter. De nationella aktörerna är intresserade av ett samarbete med projektet för att sprida erfarenheter snabbare och få en snabbare utveckling och anpassning av metoden och en direkt erfarenhetsutbyte mellan kommuner över landsgränsen.

Beskrivning av aktiviteterna:

1: Skräddarsydd massproduktion: (Customized massproduction)

Forsknings och utvecklingsinstitutet SINTEF har under de senaste åren arbetat inom projektet ARMS med att utveckla framtidens norske vareproducerande industri gjennom å profesjonalisere evnen til å fremstille individuelt spesifiserte produkter til et stort antall kunder. En bedrifts-lab har etablerats i Röros där forretningsstrategien "Masseprodusert Skreddersøm" (MSS) tilpasses norske forhold, og ekstreme ferdigheter utvikles i 4 partnerbedriftene. Pilotprojektet, finansierat bl.a. av Forskningsrådet, avslutas höst 2015 och har varit så framgångsrik i att kundanpassa produktionen att man vill göra Röros till centrum för customized massproduktion i Norge. Läs mer på <http://cityindustrial.no/>

I Dalarna är IUC-Dalarna (Industriell Utvecklings Center Dalarna) intresserad av att nyttja metoden i sitt arbete med företagen. Inom projektet vill vi implementera metoden i Dalarna och bygga upp en mentor- och coachsystem i Fjellregionen för att kunna nå fler företag. SINTEF kommer att bistå med expertkunskap och övervaka och utvärdera processen. Insatsen ska genomföras av Rörosregionen Näringshage och UIC-Dalarna som implementerar metoden i 4 medlemsföretag, två på var sida av gränsen, bygger upp ett regionalt coachningssystem som kan erbjuda sina tjänster i regionen, utbyter erfarenheter med varandra och anordna regionala och gränsregionala

inspirationsseminarier för att göra metoden känd bland fler företag. Nyttjande av KTP-systemet (se nedan) i implementeringen kommer att undersökas och om möjligt testas. Länsstyrelsen Dalarna (Näringslivsenhet) och kommunernas näringslivsutvecklare medverkar i utvecklingsarbetet, sprider metoden i sina dagliga kontakter med företagen och lär sig mer om hur upplevelser spelar en allt viktigare roll i produktion av varor och tjänster. Gurun inom ämnet, Joseph Pine är knutet till projektet och kommer att bidra med internationell erfarenhet, spridning av arbetet i regionen internationellt och som inspirationsföreläsare.

Insatsområde	Kostnad SEK	Beskrivning	Kostnad NOK
Personal	565 217	Lönekostnad Högskolan Dalarna för 1 KTP-praktikant, 2 företag*1 år	200 000
	86 957	Lönekostnad Högskolan Dalarna för KTP-praktikant samordning	
	348 348	Lönekostnad IUC-Dalarna för delprojektsamordning och företagscoaching	
Kontor/Administration			
Extern sakkunnig, extern tjänst	110 000	KTP-praktikantens handledare (universitet)	820 000
	200 000	SINTEF-coaching i Dalarna, Joseph Pine - coaching och föreläsning, resor	
Resor och logi	150 000	Gränsregional Företagarmöte, seminar med Joseph Pine i Dalarna	80 000
	50 000	IUC-resor till Norge	
Utrustning			
Schablonkostnader	150 078	OH för medsökande Högskolan Dalarna och IUC Dalarna	
Avgår intäkter	- 325 000	Företagarnas andel av lönekostnad för KTP-praktikant	-200 000
Faktiska kostnader	1 335 600		900 000

2: Partnerskap för kunskapsöverföring (KTP):

KTP (Knowledge Transfer Partnership) är ett koncept för kvalificerad kunskapsväxling mellan akademi och näringsliv, som kommer från Storbritannien och har testats framgångsrikt i Dalarna i ett pilotprojekt, finansierat av bl.a. Tillväxtverket och Länsstyrelsen. Systemet innebär i korthet att en nyligen examinerad student från universitet eller högskola under 0,5-2 år på heltid genomför ett strategiskt kvalificerat affärsutvecklingsprojekt hos ett företag. Den nyexaminerade rekryteras på nationell nivå utifrån den kvalifikation som krävs för att tillgodose företagets behov. Det som tillförs är kunskap på en nivå som inte funnits i företaget tidigare och kan handla om marknadsutveckling, produktutveckling, processutveckling m.m. Under hela tiden medverkar universitet/högskolan med en kvalificerad handledare. Insatsen finansieras av företag och offentlig sektor tillsammans. Metoden har testats hos 16 företag i Dalarna och hela 75 % av de nyexaminerade har fått fortsatt arbete på företaget där det utförde sin KTP-insats. Läs mer på: <http://du.se/ktp>

Inom projektet vill vi bidra till att skapa ett KTP-center och involvera fler Högskolor i programmet, göra metoden känd bland företagen och introducera metoden i Norge. Vi vill också testa ett nytt koncept «KTP-target - utländska studenter» för att kunna tillvarata kunskap från personer med utländsk bakgrund. Det kan handla om utvecklingsprojekt där företag efterlyser specifika språkkunskaper, kulturkunskaper eller andra färdigheter som finns hos utlandsfödda personer. Handledaren behöver i dessa fall ha särskilda färdigheter på att hantera kulturkrockar,

språkförbistring och andra moment som uppstår när utlandsfödda integreras i ett svenskt eller norskt arbetslag . Här handlar det inte om att fokusera problemet till en individs speciella vanor, språk, traditioner som snarare skulle förstärka främlingskapet utan om att hjälpa företaget att se över sina arbetssätt och strukturer för att göra det lättare att integrera personer med utländsk bakgrund. Erfarenheten från detta arbete kommer vi att ha stor nytta av i projektets övriga insatsområden och i utveckling av KTP-systemet.

Denna insats genomförs av Högskolan Dalarna och testas på 1-2 företag i Dalarna. Länsstyrelsen Dalarna (Näringslivsenhet) och kommunernas näringslivsutvecklare följer utvecklingsarbetet, deltar i utbildningstillfällen, värderar nytta för sina kommuner och sprider kunskap om metoden genom sina dagliga kontakter med företagen.

I Fjellregionen finns idag ingen struktur för att implementera metoden. Projektet kommer därför att göra en förstudie på hur KTP-metoden kan implementeras. Fjellregionens näringslivschefer och Center för vuxenläring i Fjellregionen kommer att arbeta med att binda forsknings- och utvecklingsmiljöer i Hedmark och Sör Trøndelag till utvecklingsarbetet , utvärdera hur pågående Trainee-program kan nyttjas och undersöka hur finansieringen kan säkerställas. Högskolan i Dalarna kommer att bistå med expertkunskap och övervaka och utvärdera processen. En KTP-coach från Skottland kommer att följa arbetet och värdera insatserna.

Insatsområde	Kostnad SEK	Beskrivning	Kostnad NOK
Personal	565 217	Lönekostnad Högskolan Dalarna för 2 KTP-praktikanter, 2 företag*6 mån	200 000
	283 913	Lönekostnad Högskolan Dalarna för KTP-samordning, delprojektledning, KTP-center uppbyggnad	
Kontor/Administration			
Extern sakkunnig, extern tjänst	165 000	KTP-praktikantens handledare och coach.	500 000
	50 000	KTP-uppföljning och coaching från Skottland	
Resor och logi			100 000
	150 000	Resor till Norge, gränsregional KTP-seminarium	
Utrustning			
Schablonkostnader	127 370	OH för medsökande Högskolan Dalarna	
Avgår intäkter	-325000	Företagarnas andel av lönekostnad för KTP-praktikant	
Faktiska kostnader	1 016 500		800 000

3. BID – Business Improvement Districts

BID är en organiserad samverkan mellan offentlig sektor (kommun) och privat sektor (företag, fastighetsägare, markägare) i syfte att utveckla städer, byar og destinationer. På ett tidigt stadium enas man kring en gemensam vision och det upprättas en handlingsplan (businessplan). Aktiviteterna genomförs inom ett gemensamt utvecklingsbolag. Ett BID-samarbete pågår i tre till fem år därefter beslutas om företaget ska fortsätter sitt arbete eller läggas ner. Arbetet leds av en BID-manager som tillsammans med vissa basfunktioner finansieras av kommun, fastighetsägare/markägare och näringslivet. BID-metoden kommer från utlandet och har testats främst som metod för centrumutveckling. I Sverige finns BID-liknande verksamheter i Göteborg

och Malmö men det saknas än så länge en anpassning till våra länders förutsättningar, läs mer på <http://www.bidsweden.se/>

Initiativ på nationell nivå finns i Sverige och Norge för att ta fram ett regelverk men det saknas fallstudier. Genom en gränsregional implementering av metoden vill projektet bidra till att skapa erfarenheter på lokal nivå och testa modellen inom tre tillämpningsområden: Centrumutveckling, turismutveckling och landsbygdsutveckling. Projektet hjälper till i den förberedande pre-BID fasen.

Projektet och kommunen samfinansierar en pre-BID manager som har till uppgift att leda processen fram till en affärsplan som alla parter kan enas kring. Till sin hjälp har man externa coacher från BID-Sweden och från BID-Skottland samt en regional koordinator på Länsstyrelsen Dalarna. Insatsen genomförs i 4 kommuner i Sverige och 1-2 kommuner i Norge.

Regionala BID-samordningscenter etableras i Dalarna och Fjellregionen som stöttar piloterna, hjälper till med erfarenhetsutbyte och arbetet med BID-konceptet på nationell nivå som drivs av Norsk Sentrumförening och Svenska Stadtskärnor. I Värmland hjälper Länsstyrelsen Värmland med att koordinera arbetet med kommunerna. Genom en gränsregional ansats ökar den kritiska massan och erfarenheter från modell arbetet. Länsstyrelsen Dalarna och Regionrådet för Fjellregionen är ansvarig för genomförandet. BID-Sweden och Norsk Sentrumutveckling bidrar med expertresurser. Experter från Skottland hjälper till att utvärdera processen och piloterna.

Insatsområde	Kostnad SEK	Beskrivning	Kostnad NOK
Personal	753 846	Lön till preBID-manager i medsökande kommuner	200 000
		BID-samordning (utförs på svensk sida av projektledaren)	
Kontor/Administration			
Extern sakkunnig, extern tjänst	980 000	PreBID-manager upphandlad av medsökande kommuner	460 000
	382 000	BID coachning: Lst Värmland, BID Sweden, Sv. Stadtskärnor, Skottland	
Resor och logi	200 000	BID-möten, gränsregional BID-seminar	260 000
	113 077	Resor preBid manager i medsökande kommuner	
Utrustning			
Schablonkostnader	113 077	OH-kostnader för preBID-manager i medsökande kommuner	
Avgår intäkter	-		
Faktiska kostnader	2 542 000		920 000

4. Flerkulturell verdiskapning:

Den utomeuropeiska invandringen växer i både Dalarna och Fjellregionen. Vi behöver hitta bra system för att korta tiden för uppstart av företag och inträdet på arbetsmarknaden för personer med utländsk bakgrund. Behovet skiljer sig mellan grupper som t ex holländska livsstilsföretagare, och nyanlända manliga flyktingar och nyanlända kvinnliga flyktingar och det kommer att vara en särskild utmaning att underlätta för kvinnor med flyktingbakgrund att komma ut på arbetsmarknaden eller i företagande.

I ett tidigare interreg-projekt «Scandinavian Heartland – Next Generation», kunde vi identifiera brister i mottagande av livsstilsföretag/livsstilsetablerare. T.ex. finns ett stort behov insatser som prekvalifiering till etablereroplärning och tillpassat etablereroplärning (skatter, regler, stöd),

modeller for språkopplæring for arbeidsinnvandrere m.fl. på ulike nivå. Även attitydförändringar på företags- och bynivå behöver arbetas med för att öka attraktiviteten för livsstilsinmigranter att etablera sig. Studier i Dalarna visar att liknande insatser behövs för att stimulera flyktingar att driva företag, om än på annan nivå. , behövs för att stimulera flyktingar att starta företag.

För att tillgodose behovet ser man i Fjellregionen på muligheten for å etablere ett senter for flerkulturell verdiskapning utifrån de erfaringer man har gjort i Drammen. Samtidig finns i Dalarna en förstudie på gång for å ta reda på vilka funksjoner en «inkubator for innvandrere» behöver inneholde for å kunne ge stöd til personer med utlændska bakgrunn å starta företag. Den pågående förstudien ”normkritisk innovation for vardagspusslet” där bl a hinder for nyanlænda kvinnors tilltræde til arbeidsmarknaden berørs kommer å ge insikt i vilka åtgærder som behøvs for å alle innvandrargrupper kan få tilgæng til arbeidsmarknaden. Denna kunnskap ska tas tillvara i projektet. Här finns inspiration å hømte från varandra og från Drammen.

Projektet vill stødja utvekklingen av ett senter eller en inkubator for flerkulturell verdiskapning genom erfarenhetsutbyte over grænsen og kunnskapinhømting från Drammen. Projektet kommer også å arbeide for å insatser som prekvalifisering til etablereroplæring og tilpasset etablereroplæring (skatter, regler, stød), modeller for språkopplæring for arbeidsinnvandrere m.fl. på ulike nivå og attitydförändringar på företags og bynivå kommer igång i projektområdet, og kan nyttjas av kommunerna. Dessa behov har framkommit i tidligere kartlæggninger og behøvs for å livsstilsinflyttare ska fortsætta vara en viktig del i utvekkling av perifer regioner.

Insatsen kring sentrumutvekkling gjennomförs av Sience Park Falun-Borlänge/Teknikdalen, Länsstyrelsen Dalarna og Regionrådet for Fjellregionen. Projektet samarbeider med deltagende kommuner, Region Dalarna/Regionrådet for Fjellregionen om å utvekkle, tillhandahømme og testa ett stødpackage til livsstilsföretag og andre företag med utlændsk bakgrunn. Experter från sentrumbildningen i Drammen og från CIPRA (www.cipra.org/en/) som arbeider med livsstilsfråger i aplænderna kommer å anlitas som bollblank og utvärderare. Projektet samarbeider med Høgskolan Dalarna Umeå Universitet og Samarkand AB i Ludvika som har pågående projekt om livsstilsmigration og behovene av företag med innvandrerbakgrunn.

Insatsområde	Kostnad SEK	Beskrivning	Kostnad NOK
Personal	304 348	Lön til Flerkultur-manager på Stiftelsen Teknikdalen (medsøkande), 25% under 2 år	600 000
Kontor/Administration			
Extern sakkunnig, extern tjenst	210 000	Forskningsinsats: Høgskolan Dalarna	290 000
	260 000	Flerkultur-coachning: CIPRA (Lichtenstein), Samarkand AB, experthjelp for kommuner	
Resor og logi	130 000	1 grænsregional seminarium, 2 seminarier i Dalarna	110 000
	80 000	Resor til Norge, kommunaktiviteter	
Utrustning			
Schablonkostnader	45 652	OH-kostnad Stiftelsen Teknikdalen	
Avgår intæktter	-		
Faktiske kostnader	1 030 000		1 000 000

5. Tidig dialog vid offentlig upphandling:

Norge har de senaste åren arbetat framgångsrikt med leverandörsutveckling genom upphandling. Ett flerårigt nationellt program har just fått klartecken att fortsätta sitt arbete med att sprida metoden i hela Norge. Läs mer om metoden på:

<http://leverandorutvikling.no/metodeartikler/dialog-med-markedet-article155-637.html>

I Sverige har Konkurrensverket och SKL uppmärksammat detta och kommit till slutsatsen att detta inte har gjorts i Sverige, att många efterlyser det och att det är angeläget att göra något liknande i Sverige. Ett mindre pilotprojekt kommer att genomföras våren 2015. I Dalarna har Länsstyrelsen under ett antal år arbetat intensivt med leverantörer och beställare kring upphandlingsfrågor och det finns nu ett väl etablerat nätverk, Upphandlingsdialog Dalarna (UDD). Nätverket har dock inte arbetat med dialog vid offentlig upphandling och är mycket intresserad av denna metod. Metoden har inte heller testats i Fjellregionen.

I projektet vill vi sprida metoden i Dalarna och Fjellregionen, men näringsliv og kommuner fra andre deler av Hedmark blir invitert til å delta etter å ha vist interesse for dette. Projektet testas i 4-5 kommuner i Dalarna och i 1-2 upphandlingar i Fjellregionen/Hedmark och resultaten sprids i respektive nätverk. Insatsen samordnas av Upphandlingsdialog Dalarna (UDD) och «Næringsapparatet i Fjellregionen» som består av Rørosregionen næringshage, kommunale medarbeidere och regionale næringsjefer. Kommunerna testar modellen och får expertstöd från projektet. «Nationalt program för leverandörsutveckling» i Norge och Konkurrensverket i Sverige anlitas för kunskapstransfer i form av utbildningar och seminarier och det norska programmet fungerar som mentor och övervakar processen. Genom erfarenhetsutbyte mellan norska och svenska kommuner garanteras ett högt tempo i implementeringen och att lärdomar som gjorts i Norge de senaste åren kommer till nytta.

Insatsområde	Kostnad SEK	Beskrivning	Kostnad NOK
Personal	456 522	Dialogcoach på Länsstyrelsen Dalarna (UDD), 25% tjänst*3år	200 000
Kontor/Administration			
Extern sakkunnig, extern tjänst	100 000	Dialogcoach från Norge: Program för leverantörsutveckling	200 000
	150 000	Föreläsare till seminarier	
Resor och logi	200 000	3 Dialogseminarier, 5 dialogmöten med kommuner, resor i Dalarna och till Norge	100 000
Utrustning			
Schablonkostnader	68 478	OH-kostnad Länsstyrelsen Dalarna	
Avgår intäkter	-		
Faktiska kostnader	975 000		500 000

6. Next Generation -Kommunikation

För att metoderna framgångsrikt ska kunna implementeras av många företag och organisationer i Dalarna och Fjellregionen behöver erfarenheter och goda exempel spridas och ny kunskap inhämtas. Spridningsområdet är Dalarna och Hedmarks Fylke. Sättet att kommunicera kommer att

anpassas så att grupper som normalt inte får del av informationen exempelvis kvinnor i mansdominerade branscher och män i kvinnodominerade branscher, flyktingar och livsstilsföretagare med utländsk bakgrund kan nås. Detta görs på följande sätt:

- Genom utförande organisationer: Delprojekten genomförs av befintliga insitutioner i projektområdet som sprider det i sina regionala och nationella nätverk: IUC – Dalarna, IUC-Sverige, Rörosregionen Näringshage, SIVA, SINTEF, BID-Sweden, Svenska Stadtskärnor, Norsk sentrumutveckling, UDD, Länsstyrelsen Dalarna, Regionrådet för Fjellregionen, Högskolan Hedmark, Högskolan Dalarna, Universitet Umeå, Sience Park Falun-Borlänge är några av de medverkande aktörer.
- Genom Facebook, hemsida, pressmeddelande och infobrev: Huvudkanalen för informations-spridning är Facebook som kommer att fungera som projektdagbok där senaste nytt presenteras på kort och koncist och med länkar till fördjupad information på hemsidan. E-baserade infobrev sprider regelbundet nyvunnen kunskap till deltagare och näringslivsaktörer och särskilda händelser presenteras via pressmeddelanden.
- Genom seminarier och workshops: Utbildningar och diskussioner kommer att anordnas på regional nivå där Dalarna och Hedmark Fylke är huvudmålområden med enstaka evenemang med nationell inriktning.
- En scanning av omvärlden, främst Scandinavien, för nya metoder för företagsutveckling och innovation görs. Genom projektets samarbetpartners finns en unik möjlighet att värdera nya metoder och arbetssätt som kan vara underlag för framtida gemensamma satsningar
- Två studieresor till områden utanför Skandinavien och ett next-generation seminarium i samarbete med andra interregprojekt som arbetar med liknande arbetsinsatser norr och söder om projektområdet genomförs för att fördjupa kunskaperna inom våra insatsområden och föda nya ideer för ökat företagande.

En "Next-Generation" aktivist som har mediakompetens kommer att anställas och ansvara för genomförande av delprojektet. En mediastrategi kommer att utarbetas för att på bästa möjliga sätt sprida nyvunna kunskaper och erfarenheter till företag, kommuner och allmänheten i projektområdet.

Insatsområde	Kostnad SEK	Beskrivning	Kostnad NOK
Personal	195 652	Lön till kommunikatör på Länsstyrelsen Dalarna, 10% tjänst*3 år	400 000
Kontor/Administration			
Extern sakkunnig, extern tjänst	52 000	2 studieresor utanför Scandinavien: 2 000/pers*24 pers	40 000
	24 000	Gränsregional Innovationsseminarium	
Resor och logi	208 000	2 studieresor utanför Scandinavien: 8 000/pers*24 pers	240 000
	96 000	Gränsregional Innovationsseminarium	
Utrustning			
Schablonkostnader	29 348	OH-kostnad Länsstyrelsen Dalarna	
Avgår intäkter	- 48 000	Deltagaravgifter för studieresor, 2000/pers*24	
Faktiska kostnader	557 000		680 000

7. Övergripande projektsamordning

Regionrådet for Fjellregionen har ansvar for den overgripenede prosjektsamordningen på norsk side og Länsstyrelsen Dalarna tilsvarende på svensk side.

De to organisasjonene har gjennom tidligere prosjekter utviklet et godt samarbeid, som gir en effektiv og smidig administrasjon med stor fleksibilitet og evne til å løse utfordringer som oppstår.

Den overgripende samordningen innebærer ansvar for:

- Prosjektplanering i detalj
- Prosjektkoordinasjon
- BID-samordningscenter
- Avtalsskrivninger
- Upphandlingar
- Sekretariat for styringsgruppen
- Prosjektredovising
- Ekonomiadministration

Insatsområde	Kostnad SEK	Beskrivning	Kostnad NOK
Personal	1 173 913	Lön till projektledare på Länsstyrelsen Dalarna, 60% tjänst*3 år	1 410 000
	182 609	Lön till ekonomiadministration på Länsstyrelsen Dalarna, 10% tjänst*3 år	
Kontor/Administration			
Extern sakkunnig, extern tjänst	150 000	Föreläsare på möten, processledningsstöd	
Resor och logi	200 000	Resor i Norden, planeringsmöten med Norge m.m.	90 000
	100 000	Möteskostnader: styrgruppsmöten, referensgruppsmöten, informationsmöten	
Utrustning	100000	Projectplace: Gemensam mötesplattform på nätet, webbsida, headsets	
Schablonkostnader	203 478	OH-kostnad Länsstyrelsen Dalarna	
Avgår intäkter	-		
Faktiska kostnader	2 110 000		1 500 000

Horizontella kriterier - hållbar utveckling

En direkt effekt i alla projektets insatser är en hållbar ekonomisk utveckling i projektområdet. Fler arbeidstillfällen och ett attraktivare miljø att verka i ska leda till att fler kan bo og livnära sig i området.

För att gynna en miljömässig hållbar utveckling kommer projektet arbeita med direkta og indirekta insatser.

Direkt miljöpåverkan är den påverkan som orsakas av de personer som arbeitar i projektet:

Projektledningen kommer att använda sig nästan uteslutande e-baserade mötesplattformer og reducere resandet till ett absolut minimum. Delprojektledarna kommer att få tillgång till telefonmöten, lync-möten og den gemensamma kommunikationsplattformen. En miljøplan kommer att tas fram där bl.a.kriterier för att minimera pappersförbrukning, miljövänligt resandet og riktlinjer för miljövänlig upphandling specificeras.

Indirekt miljöpåverkan är den påverkan som blir en effekt av olika insatser och verksamheter som projektet satsar på.

I insatser riktade till företag kommer projektet att granska företagsideer ur ett miljöperspektiv. Miljömässigt tveksamma företagsideer kommer inte att få stöd av projektet och företagsideer som bidrar till mindre kemikalie- och klimatgasutsläpp kommer att få förtur.

Horizontella kriterier – jämställdhet mellan kvinnor och män

Projektet utgår i från att tillväxt skapas bäst genom att utnyttja kvinnors och mäns kompetens tillsammans. Därför kommer vi att sträva efter jämn könsfördelning i allar projektets aktiviteter, styrgrupper, arbetsgrupper, och utbildningar. Annons- och informationsarbetet kommer att anpassas utifrån målet att nå en jämn könsfördelning bland projektdeltagare och informationskanaler kommer att väljas för att tilltala i särskild grad det kön som är underrepresenterad.

Könsuppdelad statistik kommer att föras för deltagande i projektets aktiviteter såsom utbildningar, möten studieresor. Målet är att uppnå en könsfördelning där den underrepresenterade gruppen utgör minst 40% av deltagarna i projektet som helhet och i varje insatsområde. Inom stark könssegregerade områden ska projektledningen aktivt verka för att öka deltagandet av det minst representerade könet. I aktiviteter där urvalet av deltagarna är kompetensgrundad kommer projektet att välja deltagare av det underrepresenterade könet vid annars likvärdig kompetens.

En jämställdhetsplan kommer att tas fram för projektet och kommuniceras med styrgruppen och delprojektledarna. Planen kommer att följa 4-R –metoden (Representation, Resurser, Realia, Realisera) och en utvärdering enligt 4-R-metoden kommer att göras två gånger under projektiden.

Projektet kommer delvis att arbeta i mansdominerade branscher (skräddarsydd massproduktion och KTP) . Här kommer projektet att utvärdera vilka åtgärder som krävs för att bryta en systematisk könssegregation.

Horizontella kriterier – lika möjligheter och icke diskriminering

Projektet betraktar olikheter som en resurs för att skapa innovationer och utgår i sin verksamhet från de integrationspolitiska målen om lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk, sexuell eller kulturell bakgrund.

Projektet bidrar till ökat mångfald och integration genom att främja företagandet av personer med utländsk bakgrund. Två av projektets arbetspaket inriktar sig på att starta processen mot att förändra strukturer som gör det enklare för personer med utländsk bakgrund att komma in i arbetsmarknaden, nyttja deras kompetens i innovationssystem och driva företag.

Projektet kommer att ta fram en Mångfaldsplan med målet att på bästa sätt kunna ta vara på den resurs personer med olika sexuell, kulturell eller etnisk bakgrund utgör. Planen förankras hos styr- och arbetsgrupperna och bland delprojektledarna.

Från tidigare arbete med livsstilsföretagare med utländsk bakgrund vet vi att dessa nyttjar andra kommunikationskanaler och nätverk än svenska företagare. Detta arbetar vi arbeta vidare med i projektet och kommer att utföra en del forskningsinsatser i kring. Ökat aktivitet på Facebook och andra medier kommer att ingå som en åtgärd i att nå målgruppen på ett bättre sätt.

Projektets insatsområde ”Flerkulturell Verdskapning” kommer att generera mycket ny kunskap om behoven av personer med annan kulturell och etnisk bakgrund och hur dessa kan integreras i svenska och norska företag. Denna kunskap kommer att lyfta medvetenheten om integrationsfrågor inom projektorganisationen. Det är också ett av projektets ambitioner att sprida nya insikter om integration och företagandet till näringslivet och kommuner.

Tids och aktivitetsplan

Aktivitet	Startdatum beslut	Slutdatum beslut	Beskrivning
<i>Projektledning</i>	<i>15-05-01</i>	<i>18-04-30</i>	<i>Se ovan</i>
<i>Kommunikation/Next Generation</i>	<i>15-05-01</i>	<i>18-04-30</i>	<i>Se ovan</i>
<i>Partnerskap för kunskapstransfer</i>	<i>15-09-01</i>	<i>18-01-31</i>	<i>Se ovan</i>
<i>Skräddarsydd Massproduktion</i>	<i>15-09-01</i>	<i>18-01-31</i>	<i>Se ovan</i>
<i>Business Improvement Districts</i>	<i>15-06-01</i>	<i>18-03-31</i>	<i>Se ovan</i>
<i>Flerkulturell verdiskapning</i>	<i>15-06-01</i>	<i>18-03-31</i>	<i>Se ovan</i>
<i>Tidig dialog i upphandling</i>	<i>15-06-01</i>	<i>18-03-31</i>	<i>Se ovan</i>
Projektets start och slutdatum	15-05-01	18-04-30	

Indikatorer

	Resultat vid projektslut	Kommentarer
Indikatorer		
<i>Antal företag som får stöd, kvinnor, män, mixad</i>	50	Avser företag som intensivt delta i projektets aktiviteter och bidrar med tid eller pengar. Ktp:2, Skräddarsydd: 4, Flerkultur: 20, Upphandling: 15, BID 15
<i>Antal företag som får stöd för att introducera för marknaden nya produkter, kvinnor, män, mixad</i>	3	1 KTP-företag och 2 skräddarsydd massproduktion introducerar nya produkter
<i>Antal företag som får stöd för att introducera för företaget nya produkter, kvinnor, män, mixad</i>	4	1 KTP-företag och 3 Skräddarsydd massproduktion-företag utvecklar nya produkter
<i>Antal företag som deltar i gränsöverskridande, transnationella eller interregionala forskningsprojekt, kvinnor, män, mixad</i>	35	Avser företag som deltar i forskning och utveckling av metoderna BID och Centrum för flerkulturell verdiskapning som är två områden som utvecklas gränsregional av företag och utvecklingsinstitutioner. Forskningsinsatser är kopplade till arbetet.
<i>Antal forskningsinstitut som deltar i gränsöverskridande, transnationella eller interregionala forskningsprojekt</i>	3	SINTEF, Högskolan Dalarna, Østlandsforskning,
<i>Egen: Antal deltagande organisationer i gränsöverskridande forskningsprojekt</i>	12	Avser organisationer som deltar i projektets arbete med att vidareutveckla befintliga metoder: SINTEF, IUC-Dalarna, Högskolan Dalarna, Science Park

		Falun-Borlänge/Teknikdalen, Röröregionen Näringsliv, Upphandlingsdialog Dalarna, Regionrådet för Fjellregionen, Centrum för vuxenläring i Fjellregionen, Program för leverantörsutveckling (no), BID-sweden, Svenska Stadtskärnor, Samarkand AB, Konkurrensverket (se)
<i>Egen: Antal demonstrations- och testprojekt</i>	5	KTP, Skräddarsydd Massproduktion, BID, Center för flerkulturell verdiskapning, Tidig dialog i Upphandling
<i>Egen: Antal långsiktiga formaliserade samarbetsavtal mellan olika forskningsinstitut</i>	1	SINTEF, Högskolan Dalarna eller/och IUC Dalarna
<i>Egen: Antal företag som etablerat sig, eller inlett samarbete med företag på andra sidan gränsen</i>	2	Ett resultat av företagarmässor och samarbete mellan utvecklingsinstitutioner
<i>Projektegen: Antal demonstrations- och testprojekt som leder till tillämpning av för området nya innovativa metoder efter projektslut</i>	3	Av 5 testade och utvecklade metoder kommer tre att vara så framgångsrika att de tillämpas i projektområdet av näringslivsaktörer och kommuner.

Hur ser budgeten ut?

Eurokurs enligt EU-stat för februari 2015.

Total per kostnadsslag

1 euro
=9,32 SEK

	Kostnad SEK	Kostnad i Euro	Beskrivning	Kostnad NOK
Personal	4 916 542	527 526	Lönekostna till Länsstyrelsen Dalarna och medsökande (Högskolan Dalarna, Stiftelsen Teknikdalen, IUC-Dalarna), inkl. KTP-praktikanter och preBID-manager i medsökande kommuner	3 230 000
Kontor/Administration	0	0		0
Extern sakkunnig, extern tjänst	2 833 000	303 970	Inköpta konsulttjänster, inkl pre-BID manager	2 310 000
Resor och logi	1 677 077	179 944	2 studieresor utanför Skandinavien, seminarier, resor och möten i Norden	960 000
Utrustning	100 000	10 730	Projectplace, webbsida, headsets för videomöten	0
Schablonkostnader	737 481	79 129	OH-kostnad för avlönad personal	0
Avgår intäkter	-698 000	-74 893	Företagens medfinansiering av KTP-praktikanter, deltagaravgifter för studieresor	-200 000
Faktiska kostnader	9 566 100	1 026 406		6 300 000

Budget per insatsområde

Insatsområde		Prel Kostnad NOK	Prel Kostnad SEK
Skräddarsydd specialisering		900 000	1 335 600
BID		920 000	2 542 000
KTP		800 000	1 016 500
Flerkulturell verdiskapning		1 000 000	1 030 000
Dialog vid upphandling		500 000	975 000
Next Generation		680 000	557 000
Övergripande projektsamordning		1 500 000	2 110 000
Faktiska kostnader		6 300 000	9 566 100
Faktiska kostnader, euro			1 026 406

Hur finansieras insatsen?

Norge	Finansiering NOK	
Regionrådet Fjellregionen	700 000	
Sör Tröndelag FK	600 000	
Näringsliv/Företag, kontanter		
Näringsliv/Företag, tid		
Direktfinansiering kommuner (tid)	1 200 000	
Hedmark FK	2 500 000	
IR-middler	2 500 000	
Total faktiskt	6 300 000	
Total	7 500 000	

Sverige	Finansiering euro
Länsstyrelsen Dalarna	347 000
Näringsliv/Företag, tid (90% av tid enl. Medfinansintyg) Näringslivssamverkan Vansbro, Samarkand AB	27 000
Näringsliv/Företag, kontanter	0
Kontantfinansiering offentliga (90% av tid enl. Medfinansintyg) Torsby kommun, Filipstad kommun, Rättvik kommun, Ludvika kommun, Orsa kommun, Mora kommun	109 000
Direktfinansiering offentliga (tid) Torsby kommun, Filipstad kommun, Rättvik kommun, Ludvika kommun, Orsa kommun, Mora kommun, Vansbro kommun, Älvdalen kommun, Leksand kommun, Högskolan Dalarna, Länsstyrelsen Värmland, Eda kommun	162 000
EU	570 000
Total faktiskt	1 026 000
Total	1 215 500

Bilagor:

Rapport: Livsstilsföretag med utländsk bakgrund i Dalarna

Rapport: Slutsatser om BID